

HAKA

Eesti Hariduse
Kvaliteediagentuur

Täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedi hindamine

OÜ Generum

Õppekavarühm: keeleõpe

HINDAMISARUANNE

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Tööturuteenuste osutamine tagamaks paremaid võimalusi hõives osalemiseks“

2023

Täienduskoolitusasutuse nimi (jur)	OÜ Generum
Veebilehe aadress	http://www.generum.ee/
Kontaktisik koolitusasutuses	Ene Lepassaar
Hindamiskomisjon	<ul style="list-style-type: none"> • Piret Bossack <p>Piret on Tartu ülikoolis omandanud bakalaureuse kraadi inglise keele ja kirjanduse erialal ning magistrikraadi inglise keele õpetaja erialal. Ta on läbinud mitmeid täienduskoolitusi, nt Cambridge C1 eksami hindamiseks, IBO täiendkoolitus <i>Internarional Baccalaureate English Language and Literature</i> programmi õpetamiseks ja täiendkoolitus <i>Teaching Excellence and Achievement US Department of State Bureau of Education and Cultural Affairs</i>. Piret on inglise keele õpetajana tegutsenud alates 2007 aastast nii Tallinna Inglise Kolledžis kui Audentese rahvusvahelises koolis. Aastatel 2012-2017 oli Piret Noored Kooli inglise keele õpetaja programmi ainedidaktik TLÜs.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Merle Jung <p>Merle on Tallinna Ülikoolis omandanud saksa ja inglise keele õpetaja eriala, saanud samas magistrikraadi saksa filoloogia erialal ning omandanud ka doktorikraadi rakenduslingvistika alal. Merle on tegutsenud nii keeleõpetajana, didaktikaarenduse konsultandina kui ka e-hindamise eksperdi ja spetsialistina Haridus- ja Noorteametis. Alates aastast 2002 viib ta koostöös Goethe Instituudiga läbi täienduskoolitusi saksa keele õpetajatele üle Eesti.</p>
Hindamiskoordinaator	Irma Estra
Hindamisperiood	juuli - november 2023
Valimi õppekavad	<ol style="list-style-type: none"> 1. Saksa keel A1 2. Inglise keel C1

HINDAMISVALDKONDADE HINNANGUTE KOONDTABEL

Hindamisvaldkonnad	Koondhinnang hindamisvaldkonnale
1. Õppekava ja õppekavaarendus	<i>Nõuded on põhiosas täidetud</i>
2. Õppimine ja õpetamine	<i>Nõuded on põhiosas täidetud</i>
3. Koolitajad	<i>Nõuded on põhiosas täidetud</i>
4. Ressursid	<i>Nõuded on täidetud</i>

Sisukord

Sissejuhatus	3
Õppekavarühma <i>keeleõpe</i> analüüs hindamisvaldkondade lõikes	5
I ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS	5
II ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE	8
III KOOLITAJAD	14
IV RESSURSID	15

Sissejuhatus

Täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedi hindamine on täienduskoolitusasutuse õppekavade ning nende alusel toimuva õppe ja õppealase arendustegevuse hindamine õppekavarühmas. Hindamist teostab Eesti hariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi HAKA). Hinnatakse, kas kvaliteet vastab [täiskasvanute koolituse seaduses](#) (TäKS) ja [täienduskoolituse standardis](#) määratletud täienduskoolituse kvaliteedi nõuetele ning [HAKA juhendis](#) sätestatud kvaliteedikriteeriumitele.

Hindamise eesmärgiks on anda täienduskoolitusasutusele soovitusi õppe kvaliteedi parendamiseks õppekavarühmas ja tunnustada parimat kvaliteeti.

Hinnatavate õppekavade valiku on teinud HAKA asutuse veebilehel olevate koolituspakkumiste seast. Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal

soovitused õppe kvaliteedi parendamiseks. Komisjoni töö aluseks on täienduskoolitusasutuse esitatud õppekavarühma eneseanalüüs ja selle lisad, asutuse veebilehel olev teave ning vestlustel kogutud informatsioon.

Õppekavade ja õppe kvaliteeti analüüsitakse 4 hindamisvaldkonna alla kuuluva 8 kriteeriumi lõikes. Kriteerium on nõue, mille täitmist hinnatakse. Kriteeriumite all on toodud suunised, mis sisaldavad näiteid selle kohta, mida kriteeriumi hindamisel arvesse võetakse.

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- koolitajad,
- ressursid.

Hindamiskomisjon toob oma aruandes iga hindamisvaldkonna lõikes välja tugevused, parendusvaldkonnad koos soovitustega õppe kvaliteedi parendamiseks ning arenguvõimalused:

- **Tugevustena** on välja toodud head tavad, uuenduslikud lahendused jne, mis on andnud soovitud tulemusi ja seeläbi õppele lisaväärtust. Tugevused on enamasti kui nõuetele vastavus.
- **Parendusvaldkonnad ja soovitused** viitavad mittevastavustele või vajakajäämistele hindamiskriteeriumi nõuete täitmisel. Parendusvaldkonnad mõjutavad hindamisotsuse kujunemist.
- **Arenguvõimalused** on komisjoni soovitused arendustegevusteks, mis ei sisalda mittevastavust nõuete täitmisel ning mille arvestamine või mittearvestamine on koolitusasutuse otsustada. Arenguvõimalused ei mõjuta lõpphinnangu kujunemist.

HAKA täienduskoolituse hindamisnõukogu kaalub hindamiskomisjoni hinnanguid hindamisvaldkondadele ja hindamisaruandes välja toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning võtab vastavalt HAKA juhendis sätestatud põhimõtetele vastu ühe järgmistest hindamisotsustest: a) asutus on positiivselt läbinud õppekavarühma kvaliteedihindamise ja talle on antud kvaliteedimärk; b) asutus on positiivselt läbinud õppekavarühma kvaliteedihindamise; c) asutus ei ole positiivselt läbinud õppekavarühma kvaliteedihindamist.

ÜLEVAADE HINDAMISPROTSESSIST

Asutus kooskõlastas HAKAga kvaliteedihindamise aja ja hindamiskomisjoni koosseisu 20.07.2023

Hindamiskomisjon sai asutuse õppekavarühma eneseanalüüsi koos lisadega 07.08.2023

Tagasiside asutuse eneseanalüüsi aruandele:

Asutus esitas eneseanalüüsi HAKA-le tähtaegselt, sellele oli juurde lisatud ka mitmeid täiendavaid tõendusmaterjale. Valdav osa analüüsi sisust keskendus tellimus- ja individuaalkoolituste kirjeldamisele, mistõttu komisjonil oli väga keeruline leida sellest vajalikku infot hinnangu andmiseks, kuidas toimub koolitustegevus siis kui tegemist on nõ avalikult pakutava koolitusega.

Vestlus asutuse esindajatega toimus 23.08.2023

HAKA saatis esmase hindamisaruande asutusele 28.11.2023

Asutusel ei olnud esmasele hindamisaruandele täiendavaid kommentaare.

HAKA edastas lõpliku hindamisaruande asutusele 28.11.2023

TÕENDID

Komisjoni hindamisaruanne põhineb järgmistel tõenditel:

- OÜ Generum eneseanalüüs
- Õppekava "Inglise keel C1" (kuvatõmmis asutuse veebilehelt seisuga 07.08.2023)
- Õppekava "Saksa keel A1" (kuvatõmmis asutuse veebilehelt seisuga 07.08.2023)
- 28.08.2023 toimunud hindamisintervjuu märkmed/protokoll
- „Generum Erakooli põhikiri“ (asutuse veebilehelt)
- Asutuse esitatud täiendavad tõendusmaterjalid

Tõendid 1-2: näited tagasiside ankeetidest

Tõend 3: Stockmann õppeprogramm A2-B1_2003

Tõendid 4-5: Tagasiside koondid Generumi koolitajatele ja tellimuskoolitusele

Tõendid 6-7: Tunnistuste näidised

Tõend 8: Generumi koolitaja meelespea

Tõend 9: Kindlustusalase sõnavara koond

Tõend 10: Personalialase sõnavara koond

Tõend 11: Critical HR Skills kirjeldus

Tõendid 12-16: Kirjalike ülesannete näidised

Tõend 17: Piltmaterjali kasutamine grammatika treenimiseks

Tõend 18: Foto õpperuumist

Õppekavarühma „Keeleõpe (muu)“ analüüs hindamisvaldkondade lõikes

I ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS

1. Õppekavad on ajakohased ja nende arendusprotsess on tõenduspõhine.

Suunised: Asutusel on olemas õppekavade väljatöötamise ja arendamise põhimõtted ja neid rakendatakse praktikas. Õppekava on välja töötatud sihtrühma ja/või tööturu vajadustest lähtuvalt. Kus võimalik, toetatakse valdkondlikele uuringutele (nt OSKA), ja kus asjakohane, lähtutakse valdkondlikest regulatsioonidest (nt määrused, rahvusvahelised standardid) või kutsestandarditest. Asutuses vaadatakse regulaarselt üle õppekavad, selgitatakse välja nende arenguvajadused, kasutades õppijate, koolitajate jt osapoolte (nt tööandjad) tagasisidet, ning uuendatakse õppekavasid, püüeldes parima kvaliteedi poole. Potentsiaalsele õppijale kättesaadav informatsioon veebilehel või muul avalikkusele kättesaadaval meediaplatvormil õppekava kohta on asjakohane.

ANALÜÜS

Asutuse eneseanalüüsis on märgitud, et õppekavad on välja töötatud õppijate ja tööturu vajadusi silmas pidades, Euroopa keeleõppe raamdokumendi ja täiskasvanute koolituse seaduse alusel ning koostöös keeleõppe spetsialistidega. Veebivestluse käigus ilmnes, et tööturu vajaduste määramiseks otseselt mingeid uuringuid ei tehta, see teadmine tekib intuitiivselt, lähtuvalt vestlustest klientidega. Klientide all peetakse eelkõige silmas erinevaid sisekoolitusi tellivaid ettevõtteid, kellega koolitusasutus koostööd teeb. Veebivestluses kirjeldati ka õppekavade väljatöötamise protsessi: inglise keele õppekavade puhul põhineb see enamjaolt asutuse juhi enda töö, aga aruteludesse kaastakse ka koolitajad ning mingil määral arvestatakse ka baasõppematerjalina kasutatava õpiku sisu. Teiste keelte puhul koostab alguses aineõpetaja kava ja siis vaadatakse see koos üle. Uusi õppekavasid avatakse sobiva õpetaja leidmisel. Õppekavade formaadid hoitakse asutuse lõikes ühtlustatuna, mis tähendab, et asutuse juht vaatab need kõik läbi ning vormistab sarnasesse formaati.

Õppekavade arendusprotsess põhineb eneseanalüüsi põhjal õppijate tagasisidel ja vajadustel. Veebivestlusest selgus, et õppekavasid muudetakse siis kui tuleb mingi uus õpik/ õppematerjal, mis koolitajale meeldib ning mida ta tahab kasutada või siis tuleb uus koolitaja, kes tahab senisest teistmoodi õpetada. Tagasiside põhjal ei ole tegelikult ühtegi õppekava muudetud, kuna pole olnud sedavõrd olulisi parandusettepanekuid, mida peaks arvestama. Pigem võetakse tagasisidest saadud soove ja märkusi paindlikult arvesse realses õppetöös, kuid õppekava kui formaalset dokumenti nende pärast muutma ei hakata. Aktiivsemalt tehakse tööd nende õppekavade osas, mille sisendi on andnud tellija (asutus või konkreetne õppija). Veebilehel olevad õppekavad on pigem üldistused sellest, mida koolitusasutus õppena pakkuda võib.

Komisjon juhtis vestluses tähelepanu, et vahepeal on juhendmaterjalidele ehk Euroopa keeleõppe 2001. aastal välja antud raamdokumendile ilmunud ka täiendus, ehk 2018. aastal ilmunud sõsarväljaanne. Vestlusest ei ilmnenu, et asutus oleks oma õppekavade arendusprotsessis selles ilmunud muudatustega arvestanud. Vestluse käigus tulid esile kaks koolituste suunda - tellimuskoolitused ja

avalikud koolitused. Enamikes vestluse vastustes viitas asutus arendustele ja muudatustele, mis on tehtud tellimuskoolitustega seotud õppekavades. Avalike koolituste õppekavade arendamise kohta ei saanud komisjon piisavalt tõendeid.

Seega võib öelda, et asutuse fookus on suunatud eelkõige tellimuskoolitustele ja nende arendamisel tegeletakse nii õppe sisu kui õppekavadega tervikuna, aga üldiselt kõikide õppekavade korrapärase arendusega ei tegeleta. Õppekavade arendamiseks asutusel kindel protsess puudub, seda tehakse vajadusest lähtudes. Seetõttu on küll arendamine ja tööturu trendidega arvestamine eneseanalüüsi sisse kirjutatud, kuid arenduse sisendid ei ole väga konkreetset ja süsteemset ning keeleõppe raamdokumendi sõsarväljaandes ilmunud muudatusi praegused õppekavad ei kajastanud.

Potentsiaalsele õppijale on informatsioon iga õpetatava keele ja selles keeles pakutava tasemete õppekavade kohta kättesaadav asutuse veebilehel loogilises jaotuses. Õppekavade kohta esitatud informatsioon on aja- ja asjakohane.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

Hindamiskomisjon leiab, et asutusel puudub süsteem kõikide õppekavade regulaarseks arendamiseks ja uuendamiseks. Soovitame asutusel välja töötada ja sõnastada õppekavade arendamise põhimõtted, mis laieneksid kõikidele õppekavadele. Avalike õppekavade regulaarne ülevaatamine ja vajaduspõhine muutmine tagab selle et, õppekava on kooskõlas nii seadusandluse muudatuste, potentsiaalsete õppijate ootuste kui ka tööturu vajadustega.

Arenguvõimalused

Õppekavade ajakohasena hoidmise eesmärgil soovitab komisjon koolitusasutusel tutvuda ka Euroopa keeleõppe raamdokumendi sõsarväljandega ja kaasajastada kõiki õppekavasid ka sellest lähtuvalt.

2. Õppekava erinevad osad moodustavad sidusa terviku. Õpiväljundid vastavad õppekava eesmärgile ja sisule ning on õppekavas planeeritud õppeaja ja meetoditega saavutatavad.

Suunised: *Õpiväljundid kirjeldavad koolituse lõpuks omandatavaid teadmisi, oskusi ja hoiakuid ning nende saavutamist õppija poolt on võimalik kas koolituse käigus ja või selle lõpus hinnata. Kus asjakohane, vastavad õpiväljundid valdkonna kutsestandardi ja/või regulatsiooni nõuetele ([täienduskoolituse standard § 2 lg 2](#)).*

Õppekava erinevad osad – pealkiri, eesmärk, õpiväljundid, õpingute alustamise tingimused (sh digiõppes osalemiseks vajalikud nõuded), õppesisu, õppemeetodid, hindamine, õppemaht – on omavahel kooskõlas ja moodustavad sidusa terviku ning võimaldavad koolituse sihtrühmal ettenähtud ajaga saavutada õpiväljundid. Koolituse kirjelduses on nimetatud, milliseid tehnoloogilisi vahendeid õppijal on vaja, et veebiõppes osaleda.

ANALÜÜS

Hindamise käigus vaadeldi peamiselt kahte õppekava: „Inglise keel C1“ ja „Saksa keel A2“. Eneseanalüüsi kohaselt lähtuvad mõlema avalikult väljas oleva õppekava õpiväljundid Euroopa keeleõppe raamdokumendist.

Saksa keele A1 õppekavas on eesmärk („Koolituse lõpuks oskab õppija kõnelda, kirjutada ja lugedes mõista lihtsamaid saksakeelseid lauseid.”) hästi sõnastatud ja õppe sisu toetab terviklikult õpiväljundite saavutamist. Õpiväljundeid on neli ja need väljendavad arusaadavalt õppija koolituse lõpuks saavutatavat keeleoskuse taset.

Inglise keele C1 õppekavas on eesmärk sõnastatud väga üldsõnaliselt (“*valdab inglise keelt, on vilunud keelekasutaja*”), et olla õppija jaoks arusaadav. Seda õppekava lugedes ei ole ka selgelt arusaadav mõnede õpiväljundite sisu. Nii näiteks ei ole selge, kuidas õppija saavutab õpiväljundi “*kirjutab selgeid ja detailseid tekste ka keerukal teemal, tõstab esile olulisema ja kohandab stiili vastavalt lugejale*”. Vestluse käigus selgitati, et käsitletavate teemade all eeldatakse, et õppija koostab nendel teemadel tekste, mida õpetaja tagasisidestab. See loob küll seose õppe sisu ja õpiväljundi vahele, kuid ei anna edasi õpiväljundi tegelikku sisu. Soovitame selle õpiväljundi puhul selgelt välja tuua õppija poolt saavutatava kirjaliku väljendusoskuse sisu.

Õppekavade õppemahud on õppekavades selgelt välja toodud, auditoorse ja iseseisva töö osakaal on proportsionaalne. Vestluses toodi välja ka see, et õppemaht on erinevates astmetes erinev ja lähtub selle konkreetse keele spetsiifikast ja tasemest mida soovitakse saavutada.

Inglise keele C1 õppekava on väga mahukas - 360 akadeemilist tundi, sh 240 tundi auditoorset ja 120 tundi iseseisvat tööd. Veebis väljas oleva õppekava järgi on õpe jaotatud kaheks mooduliks, kuna nii suure mahuga õppekava keegi tegelikkuses tervikuna endale ei vali. Koolitusasutuse sõnul soovitakse avalike koolitustena pigem lühemaid, kuni 60 akadeemilise tunni pikkusi koolitusi. Õppekavas puuduvad muud viited moodulite sisule ja mahule - mis on nende õpiväljundid, kas need on üksteisele järgnevad või saab õppija teha valiku, millist moodulit ta eelistab õppida. Vestlusest selgus, et õppekava õpiväljundid on tasemepõhised ja moodulitel ei ole õpiväljundeid eraldi lahti kirjutatud. Seega järeldeb komisjon, et antud õppekava on võimalik läbida ka osade kaupa, aga see, millise sisuga, ei kajastu dokumentatsioonis. Ka vestluses kinnitas koolitaja, et moodulitel puuduvad konkreetsed õpiväljundid. Samuti ei selgunud vestlusel, mis siis kummagi mooduli sisu ja maht tegelikult on. Ka ei selgunud hindamise käigus, milline dokument mingi mooduli läbimisel õppijale antakse. Komisjoni hinnangul peaks aga mooduliteks jaotuse korral olema kirjas selle maht, õpiväljundid ning sisu, et õppija teaks, mida mingi moodul talle annab.

Õppemeetodid on kohased nii individuaalõppeks kui grüpiõppeks. õpiväljundeid on piisav hulk ja need on hästi sõnastatud.

Sihtgrupid ja õppe alustamise tingimused on välja toodud. Õppekavadel, mille sihtgrupp eeldab eelnevat keeleoskustaset, viiakse selle kontrolliks läbi eelnev test.

Hindamismeetodeid ja nende kriteeriume on õppekavades märgitud võimalustena mitmeid erinevaid: suuline vestlus, kirjalik test. Komisjoni hinnangul on need sobivad õpiväljundite saavutatuse hindamiseks.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

Inglise keele C1 õppekava on jaotatud kaheks mooduliks, kuid pole märgitud, mis on mooduli(te) maht, sisu ja õpiväljundid ning mis dokument õppijale mooduli läbimisel antakse. Komisjon soovitab selgelt määratleda õppekavas ka erinevate moodulite õppemahud, õpiväljundid ja selle, kas moodulid on üksteisele järgnevad või on õppijal võimalik teha valik moodulite läbimise järjekorra kohta. Samuti selle, kuidas toimub mooduli lõpus hindamine ning millise dokumendi õppija selle lõpetades saab.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS

Õppekavade väljatöötamine ja arendamine asutuses toimub peamiselt fookusega tellimuskoolituste õppekavadele: neisse tehakse muudatusi ja parandusi lähtuvalt õppijate soovist. Avalikult veebilehel väljas olevad õppekavad vastavad küll kehtivale seadusandlusele, aga neisse muudatusi ei tehta. Komisjon soovib laiendada õppekavade arendustegevust ka veebilehel olevatele õppekavadele. Nii nt ei ole inglise keele C1 õppekava veebilehel olevas mahus kunagi ühegi õppija osas rakendatud, kuna koolitusasutuse sõnul nii pikka õpet keegi ei soovi. Pigem on nende õppekavade näol tegemist üldise ülevaatega sellest, mida asutus õppena pakub. Ka avalike koolituste puhul räägitakse ikkagi õppija või õppegrupiga eraldi läbi, mis on nende ootused ja vajadused ning siis koostatakse vastav õppekava. Õppeprotsessi arendamisse on kaasatud koolitajaid, kuid see ei ole regulaarne ja järjepidev. Õppekavade pealkirjad annavad piisavalt konkreetset infot õppe reaalse sisu kohta. Õppekavades on õpiväljundid selgelt sõnastatud, erinevad osad on omavahel kooskõlas ja moodustavad sidusa terviku. Komisjoni hinnangul on õppekavad koostatud sihtrühma vajadustest lähtuvalt ning õppekavade õpiväljundid on ettenähtud ajaga saavutatavad. Õppekavades on välja toodud auditoorse ja iseseisva töö osakaal. Õppekava inglise keel C1 kogumaht on jaotatud mooduliteks, mille osamahud ja õpiväljundid ei ole selgelt välja toodud. Komisjon on teinud ettepaneku selles õppekavas ka moodulite sisud ja mahud täpsemalt esile tuua.

Kuna õppekavade arendus hõlmab peamiselt ainult tellimuskoolitusi ja individuaalõpet ning inglise keele C1 õppekavas ei ole moodulite mahud selgelt arusaadavad, leiab komisjon, et hindamisvaldkonna "õppekava ja õppekavaarendus" nõuded on põhiosas täidetud.

ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS:

Nõuded on põhiosas täidetud

II ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE

3. Koolitaja suunab õppijaid õppimise eest vastutust võtma.

Suunised: *Õppijad on kaasatud õppeprotsessi kujundamisse. See tähendab, et õppeprotsessi alguses on õppijatega läbi arutatud, mis on õppekava eesmärk, õpiväljundid, kuidas toimub õppimine ja hindamine ning kuidas antakse tagasisidet. Koolituse alguses on kaardistatud, milliste ootustega on õppijad koolitusele tulnud ning nende ootustega arvestatakse.*

ANALÜÜS

Eneseanalüüsi kohaselt selgitatakse enne kursuse toimumist välja õppijate ootused, vajadused ja eesmärgid. Vestlusel selgus, et peamiselt pakub asutus praegu tellimuskoolitusi erinevate asutuste töötajatele ning välja on kujunenud ka sellekohane kliendibaas, kellega tehakse koostööd juba aastaid. Enamjaolt on tegemist spetsiifilise sisuga kursustega kas siis temaatika poolest või õppe eesmärgi mõttes (fookus mingil kindlal osaoskusel).

Täiesti uute õppijate puhul selgitatakse välja, millised on ootused ja vajadused edasise õppe osas ning selgitatakse, ka soovitud õpiväljundite saavutamise on etteantud aja või õppe sisu korral realistlikud. Asutuse juhi sõnul väga erinevaid ootusi inimestel üldiselt ei ole, sest täiskasvanud inimesed tänapäeval juba õppima tulles teavad, mida nad tahavad.

Asutusel on pikaajaline kogemus nii kliendikesksete (erinevad firmad) kui individuaalsete kursuste läbiviimisega kui ka õppijate erivajadustega arvestamisel. Vestlusest ilmnes, et individuaalõppes õppijad on enamasti Töötukassa poolt saadetud kliendid, kelle eelarve piirab nende valikuid. Nende vajadused tuleb eelnevalt kaardistada ja eesmärkides kokku leppida. Kuna Töötukassa nõue on, et koolitus lõppeks tunnistusega, siis koostatakse individuaalsed õppekavad. Aegade jooksul on arvestatud ka õppetöö ajal tekkinud erisoovidega, näiteks kui õppija ei soovi verbaalselt suhelda, sõnade töid teha või soovib ainult mingeid kindlaid asju (grammatika) õppida.

Vestlusel selgitas asutuse juht, et inglise keele õpperühmadesse tulijatele tehakse olemasoleva keeletaseme kindlaks tegemiseks test. Selle käigus selgitatakse välja, kas õppija enda arvatav keeletase vastab ka tegelikkusele ja õppija määratakse vastava taseme gruppi. Teiste keelte kohta kirjalikku tasemetesti ei ole, aga avalike koolituste puhul viiakse läbi proovitund, mis ei ole õppekava mahus sees ja mis on õppijale tasuta. Proovitunni eesmärk lisaks sellele, et selgitada välja õppija keeleoskuse tase, on ka see, et vaadata, kas koolitaja sobib õppijale.

Vestluse käigus selgitas õpetaja, et kui õppijate tase ühe grupi lõikes erinebki mingil määral, siis ei tekita see probleeme, sest kõik inimesed on erinevad. Kuna grupid on väikesed (7-8 inimest grupis ja eneseanalüüsi kohaselt väga suurte gruppide õpetamisest keeldutakse), on koolitajal võimalik kõiki inimesi kaasata, motiveerida ja leida parimaid viise iseseisvaks õppimiseks/kodutööde tegemiseks.

Kuigi koolitusasutuse juhi sõnul käivitab täiskasvanud õppijat eelkõige sisemine motivatsioon, tuleb teda keeleõppe pikal teel pidevalt toetada ja innustada. Asutuse koolitajad püüavad tekitada sellise õpikeskkonna, kus õppijad tunnevad ennast turvaliselt, toetavad üksteist ja õpivad üksteiselt. See väljendub selles, et endale võetud ülesandeid täidetakse kohusetundlikult ja sisukalt - täiskasvanud õppija ei taha grupi liikmeid alt vedada. Asutuse juht mõnits vestlusel, et alati on muidugi ka neid õppijaid, kellel ei olegi motivatsiooni õppida, ükskõik kuidas neid toetatakse, aga sel juhul jääb vastutus õpitulemuste eest ka õppijale endale, kuna tegemist on ikkagi täiskasvanud inimestega, kes peavad ka ise vastutuse võtma selle eest, et koolitusel nende jaoks tulemus oleks.

4. Koolitajad kasutavad õppekava elluviimisel asjakohaseid õppemeetodeid, mis toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel.

Suunised: Koolitaja lähtub koolituse läbiviimisel õppekavast ja toetab õppijat õppe protsessis. Kui koolitust viib läbi mitu koolitajat, on koolitajad koostöös läbi arutanud terve koolituse sisu ja tagavad, et koolitus moodustab õppija vaates terviku.

Õppemeetodid on asjakohased: nende valikul on arvestatud koolituse eesmärgi, õpiväljundite ja sihtrühmaga ning need toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel. Koolitaja kasutab õppekava eesmärkide saavutamiseks paindlikke ja vaheldusrikkaid ja õppijate eripärasid arvestavaid lähenemisviise, mis toetavad õppijate õppimist ning õpioskuste arengut.

ANALÜÜS

Eneseanalüüsis on välja toodud, et asutuse õpetajad lähtuvad keelekoolituse läbiviimisel õppekavadest ja toetavad õppijaid õppe protsessis. Vestlusel osalenud koolitaja sõnul kasutab ta õppekava eesmärkide saavutamiseks paindlikke ja vaheldusrikkaid ning õppijate eripärasid arvestavaid lähenemisviise, mis toetavad õppijate õppimist ja õpioskuste arengut. Tüüpilist tunni meeleolu kirjeldas koolitaja positiivsena: hinnatakse seda, mida õppija oskab; kiidetakse ja tunnustatakse õppijat; antakse sõnavara ja väljendeid, mida kasutada, et kaasõppijaid panuse eest tunnustada ja ka eriarvamuste korral viisakaks jääda. Õppegrupid on väikesed ning seetõttu võimaldab see koolitajal läheneda igale õppijale individuaalselt ning toetada teda õpiväljundite saavutamisel.

Kui koolitused toimuvad pikaajaliste tellimuskoolitustena asutustes, siis on õppijateks sageli samad inimesed, kes on alustanud madalamatelt tasemetelt ning aasta-aastalt edasi õppinud. Nende osas on koolitajal juba selge, milliseid õppemeetodeid mingis grupis kõige efektiivsemalt kasutada.

Eneseanalüüsi kohaselt kasutatakse aktiivõpet ja kommunikatiivset keeleõpet, mille peamiseks meetodiks ja eesmärgiks on suhtlus. Oluline osa on ka keelestruktuuride/ grammatika õpetamisel ja nii õppekavadest kui eneseanalüüsist võib välja lugeda, et ka tõlkeharjutustel. Vestlusel selgitati, et grupid on enamasti homogeensed ja kui seal on ka erineva emakeelega õppijaid, siis on nende eesti keele tase üldiselt selline mis võimaldab tõlkeharjutusi edukalt teha. Ka aitab koolitaja vajadusel lisaselgitustega.

Komisjonil tekkis küsimus, et kas C1-taseme õppekavas, kus lähtegrupiks on keele B2-tasemel oskajad, võiks pigem sihtkeele kasutamine kommunikatiivsele keeleõppele omasem olla. Vestluses koolitajaga selgus, et vahendamine kui meetod ei ole küll õppekavas välja toodud, kuid seda meetodit kasutatakse tundides küll ja see on osa õppest. Eneseanalüüsis toodi veel välja, et kõnetegevustes kasutatakse struktureeritud, stimuleeritud ja autentseid monolooge ja dialooge; arutlusi ja debatte; esitlusi ja nendest tõukuvaid arutlusi; rollimänge alates väga lihtsatest kuni arstile oma terviseprobleemide kurtmiseni või väga tõetruu koosolekuni välja. Kasutatakse paaris- ja rühmatööd; virgutusharjutusi; palju piltmaterjali sõnavara ja grammatika õppimiseks.

Vestluse käigus selgus, et asutusel on varasemast ka head kogemused erivajadustega õppijate õpetamises. Suur hulk digivormis harjutusi on tekkinud just tänu erivajadustega õppijate kaasamisele. Erinevatel erivajadustega õppijatel on erinevad vajadused ja sellest lähtuvalt on vajalik ka erinevate õpetamise meetodite valdamine. Näiteks toodi vestlusel välja nägemispuudega inimeste õpetamine. Asutusel on kogemused ka kuulmispuudega inimeste koolitamisel.

Arenguvõimalused

Soovitame tõlkimise asemel (eriti kõrgematel keeletasemetel) pigem tähelepanu pöörata vahendamisele ja kasutada vastavaid meetodeid (vt Euroopa keeleõppe raamdokumendi sösarköide).

5. Õppekavas on sätestatud lõpetamise tingimused ja väljastatavad lõpudokumendid. Õppija saab koolitajalt tagasisidet oskuste, teadmiste ja hoiakute omandamise kohta. Tunnistuse andmise korral hinnatakse kõikide õpiväljundite saavutamist.

Suunised: Lõpetamise tingimused on asjakohased ja lõpetamise dokumentide väljastamisel lähtutakse seaduse nõuetest ([täienduskoolituse standardi § 2 lõike 1 punktis 9 ja § 3 lõigetes 1 ja 2](#)). Kui koolituse lõpus antakse tunnistus, siis on alati hinnatud kõikide õpiväljundite saavutamist ja antud selle kohta õppijale tagasisidet. Hindamine on läbipaistev ja objektiivne ning toetab õpiväljundite saavutamist. Kui koolitus lõpeb tõendiga, siis annab koolitaja igale õppijale arengut toetavat tagasisidet oskuste, teadmiste ja hoiakute omandamise kohta. Hindamine ja tagasiside andmine toimub kas õppeprotsessi käigus või lõpus.

ANALÜÜS

Mõlemas hinnatavas õppekavas on välja toodud, et tunnistus väljastatakse osalejale juhul, kui kõik õpiväljundid on saavutatud. Tunnistusele märgitakse ka kõik saavutatud õpiväljundid. Hindamine toimub nii jooksvalt kui ka kursuse lõpus kirjaliku ja suulise testi vormis. Nii eneseanalüüsis kui vestlusel kinnitati, et õpiväljundite kohta antakse õppijale tagasisidet igal juhul, kas siis suuliselt või vajadusel e- kirja teel ning igale õppijale eraldi.

Tõend väljastatakse, kui õpiväljundeid ei saavutatud, kuid õppija võttis osa õppetööst. Tõend väljastatakse õppijale vastavalt osaletud kontakttundide arvule.

Eneseanalüüsis on kirjas, et asutus peab oluliseks, et testimine ja hindamine ei oleks eesmärk omaette, vaid õppeprotsessi osa. Vestlusel täiendati, et lõputestide sisu ja vorm valitakse koos õppijatega sellisel, et testiks ettevalmistamine annaks õppijale võimaluse õppematerjali korrata ning testi tegemine ja selle tulemus tekitaksid õppijas eduelamuse. Suuliste oskuste puhul peetakse otstarbekaks jooksvat mitmeeristavat hindamist või ka soorituspõhist (nt lõpuesitlus) mitmeeristavat hindamist. Kui püstitatud õpiväljundite hulgas on ka kirjalik keeleoskus, hinnatakse seda jooksvalt või lõputesti osana. Nii jooksva hindamise kui lõpuesitluse käigus hinnatakse kirjaliku või suulise teksti mõistmist ja suulise keeleoskuse elemente: hääldust, sõnavara, soravust, grammatilist korrektsust ja mitmekesisust; esitluse puhul ka selle loogilist ülesehitust. Kirjaliku töö puhul hinnatakse registrile vastavat sõnavara kasutust ja teksti ülesehitust, kirja stiili (ametlik või mitteametlik), õigekirja. Õpiväljund on saavutatud, kui hinnatava tegevuse/testi tulemus on vähemalt 60%. Hindamine on mitte-eristav. Lõplik hindamise meetod pannakse paika grupiga läbi rääkides. Komisjon märgib siinjuures, et vestluse käigus puudutati ainult neid õppekavasid, mida pakutakse kas tellimuskoolitusena asutustele, individuaalõppena või väiksemale grupile. Veebilehel väljas olevaid õppekavasid seal kirjeldatud kujul kordagi pakutud ei ole, kuid hindamise kirjeldus laieneb kõigile õppekavadele, sh ka veebilehel väljas olevatele.

Vestluse käigus kirjeldati ka ülesandeid, mille kohta koolitaja õppijale tagasisidet annab. Nii näiteks peab õppija koostama teksti, mille esitab koolitajale. Sageli tuleb õppija ise mingi tööalase kirja või tekstiga, mida on vaja koostada ja siis õpetaja tagasisidestab alati. Kui õppija ei esita teksti, siis ka tagasisidet ei saa, see on õppija otsus. Komisjon näeb siin ohtu, et kõik õppijad ei saa vastaval tasemel praktikat ja seetõttu ka tagasisidet kirjalikule tööle. Veel kirjeldati vestluses ka grammatika ja sõnade tõlkimise kontrolli. Üks osa lõpueksamist on tõlkeharjutus, teine osa - suuline - lepitakse eelnevalt kokku millises vormis on õppijatele kõige kasulikum. Ühes grupis õppijatele tehakse ühesugune suuline eksam.

Vestluses koolitajaga ilmnes, et hindamine, eriti suuline hindamine on subjektiivne ja kindlaid kriteeriume ei ole. Lähtutakse pigem õpetaja kogemusest. Komisjon soovib paika panna ja kasutada üheselt mõistetavaid hindamiskriteeriume, mis oleks õppijatele mõistetavad.

Eneseanalüüsi ja vestluse põhjal võib mõningatel juhtudel olla kursus ka lühem kui veebilehel näidatud õppekavas mingi astme saavutamiseks vajalik kogutundide arv. Sellisteks võivad olla nt Eesti Töötukassa poolt tellitud individuaalkursused. Sel juhul märgitakse tunnistusele konkreetse õppijaga kokku lepitud õppeperiood, kontakttundide arv ja need õpiväljundid, mis kursuse alguses püstitati ja mille õppija saavutas. Erasisiku individuaalkoolituste ja firmasiseste koolituste puhul väljastatakse tunnistusi õppija või klientfirma soovil. Näiteks, kui individuaalõppija õpib pärast A1 astme saavutamist järgmisel tasemel edasi ja ei ole vahepealsest tunnistusest huvitatud, siis seda ka ei väljastata. Komisjoni hinnangul näeb täienduskoolituse standard siiski ette, et iga kursuse lõpus tuleb õppijale lähtuvalt õppekavas sätestatud väljastada kas tunnistus või tõend.

Kokkuvõttes on õppekavades märgitud lõpetamise tingimused asjakohased. Üheselt mõistetavalt on välja toodud, mis juhtudel väljastatakse tunnistus ja mis juhtudel tõend. Tunnistuse väljastamisel hindab asutus objektiivselt ja läbipaistvalt kõikide õpiväljundite saavutatust. Nii tunnistuse kui tõendi väljastamisel antakse õppijatele tagasisidet jooksvalt õppetöö jooksul kui ka kursuse lõpus.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Hindamisvestlusel selgus, et õppijate õpiväljundite saavutatuse taseme hindamine on sageli (eriti suulise keeleoskuse puhul) subjektiivne ning koolitaja lähtub hinnangu andmisel sageli oma kogemusest, mille alusel saab öelda, kas õppija on vajaliku taseme saavutanud või mitte. Komisjon soovib siinkohal asutusel välja töötada siiski selged hindamiskriteeriumid, et kõik õppijad saaksid üheselt mõistetavat ja objektiivset tagasisidet.
- 2) Hindamise käigus selgus, et tunnistuse või tõendi saab õppija siis kui ta selleks soovi avaldab ning mõnikord, kui õppija alustab madalamast tasemest ning soovib kohe peale selle omandamist jätkata järgmisel taseme õppel, siis ta vahepeal saadud keeletaseme omandamise kohta tunnistust ei soovi ning asutus seda siis ka ei väljasta. Täienduskoolituse standardi kohasel tuleb aga koolitusasutusel väljastada tunnistus või tõend iga kursuse lõpus, see ei ole õppija vabatahtlik valik. Seega soovib komisjon tunnistuste ja tõendite väljastamisel lähtuda täienduskoolituse standardi nõuetest.

6. Õppijatelt kogutakse tagasisidet õppimisele ja õpetamisele ning tulemusi analüüsitakse ja arvestatakse õppeprotsessi parendamisel.

Suunised: *Õppijaid innustatakse andma koolitajale tagasisidet õppimise ja õpetamise protsessi kohta. Tagasisidet kogutakse süsteemselt. Tagasiside küsimused kajastavad koolituse erinevaid aspekte, näiteks õppijate rahulolu õppesisu, meetodite, hindamise, õppe mahu ja koolitajaga. Tagasiside tulemusi analüüsitakse ja arvestatakse õppeprotsessi parendamisel.*

ANALÜÜS

Eneseanalüüsist selgus, et õppijatelt saadakse tagasisidet erinevatel viisidel (suuliselt/kirjalikult), selle kogumine toimub koolituse erinevates etappides - nii kursuse jooksul kui selle lõpus. Kursuse alguses on

kohe ettepanekute esitamise koht, et oleks võimalus juba alguses midagi muuta. Õppijad on avatud jooksvalt tagasisidet andma. Kursuse lõpus saavad õppijad tagasiside lehed, kus nad saavad veel oma arvamusi kirjutada. Kursuse lõpus täidetav tagasiside vorm on aastate jooksul samaks jäänud, et oleks võimalik vastuseid aastate lõikes võrrelda. Komisjoni arvates on positiivne, et ankeedis peab õppija muuhulgas andma hinnangu ka oma tööle ja panusele kursuse jooksul. Samas on komisjoni arvates siiski mõistlik ankeedi küsimused üle vaadata, kuna aastate jooksul (tõendina on esitatud ankeetid aastatest 2006 ja 2015) on täiskasvanute koolitamise valdkonnas tervikuna ja koolituste läbiviimises palju muutunud (uuemad meetodikad, lisandunud veebiõpe jne). Nii näiteks võiks ankeeti lisada küsimusi kasutatud õppemetoodika, õppemahu jaotumise ja õppe ajalise korralduse, õppekeskkonna (kontaktõpe, veebiõpe) ja muu sellise kohta.

Vestluse käigus küsis komisjon täpsemat infot ka suulise tagasiside kohta. See on protsessi jooksul saadud mitteformaalne tagasiside, mida ei dokumenteerita. Asutusel ei ole plaanis ankeeti kusagil veebikeskkonnas koostada, kuna kirjalikku tagasisidet on juba üldiselt raske saada. Komisjonile jäi silma, et kliendiküsitluse näide ja hinnangute kokkuvõte (lru hinnangud) on aastatest 2006 ja 2005. Üks kokkuvõte õppijate tagasisidest on siiski ka aastatest 2018/2019. Uuemat tagasisidet ei esitatud.

Eneseanalüüsis kirjutati, et tagasiside põhjal tehakse muudatusi uue kursuse programmis, iseseisva töö sisus ja nt jooksvates testides, vahel ka meetodikas. Vestluse käigus nenditi ka, et üldistesse õppekavadesse kui ametlikesse, formaalsetesse dokumentidesse ei ole asutus tagasiside põhjal muudatusi teinud, sest ei ole vajadust olnud. Samuti pole muudetud midagi meetodika osas, sest meetodikana kasutatakse kommunikatiivset õpet niikuinii. Kui üksikud õppijad kursuse sees on soovinud mitte kommunikatiivset õpet, siis nende üksikute soovide põhjal kogu õppekavasse muudatusi tegema ei hakata. Tellimuskoolituste puhul on küll nii, kui üks inimene tahab teha mingeid muudatusi, küsitakse ka ülejäänud grupi käest, kas teised ka tahavad ning siis tehakse õppetöö käigus muudatusi.

Üldiselt nenditi, et tagasiside hinnatavatele õppekavade rühmade/õppijate koolitustele on viimase aasta jooksul olnud väga hea. Komisjon soovib siiski tagasisidestamise protsessi muuta süsteemsemaks ja kergemini hoomatavaks. Kuna osa tagasisidest toimub suuliselt, siis puudub süsteemne protsess sellega korrapäraselt tegelemiseks.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

Kasutatava tagasiside ankeedi vorm on pikkade tegutsemisaastate jooksul jäänud samaks. Komisjon soovib selle siiski üle vaadata ning lisada sellesse ka uusi küsimusi, mis puudutavad vahepeal koolituse valdkonnas toimunud muudatusi nt erinevate õppevormide, õppemetoodika või õppemahu ja õppe ajalise jaotuse kohta.

Arenguvõimalused

Kuna osa tagasisidest toimub suuliselt, siis oleks komisjoni arvates mõistlik töötada välja süsteem ka sel kujul saadud tagasiside säilitamiseks. Eriti kui pidada silmas, et kirjaliku tagasiside osas peetakse aastatepikkuse järjepidevuse hoidmist oluliseks.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE

Hindamisvaldkonna “õppimine ja õpetamine” kokkuvõttes on õppijad kaasatud õppeprotsessi kujundamisse ning nad on teadlikud, millised on õppekava eesmärk ja õpiväljundid, kuidas toimub õppimine ja hindamine ning kuidas antakse tagasisidet. Koolituse alguses on kaardistatud, milliste ootustega on õppijad koolitusele tulnud ning nende ootustega arvestatakse. Koolitajad suunavad õppijaid tagasisidet edastama õppimise ja õpetamise protsessi kohta ning tagasiside kogumiseks on välja töötatud vorm. Samas puudub asutuses süsteemne protsess suulise tagasisidega tegelemiseks.

Koolitusi viiakse läbi vastavalt kokku lepitud õppekavadele ning õppijat toetatakse õppe protsessis. Sageli on tegemist pikaajaliste õppijatega (nt kui asutus on viinud koolitusi läbi mõne tellija juures juba pikki aastaid), kelle taseme, ootuste ja soovidega koolitajad juba jooksvalt kursis on. Koolitajad on koostöös läbi arutanud koolituse sisu ja tagavad, et koolitus moodustab õppija vaates terviku. Õppemeetodite valikul arvestatakse õppegrupi vajadustega ning õppemeetodid toetavad õppijat enamike õpiväljundite saavutamisel.

Veebilehel väljas olevate õppekava lõpetamise tingimused on asjakohased. Üheselt mõistetavalt on välja toodud, mis juhtudel väljastatakse tunnistus ja mis juhtudel tõend. Vestlusel selgus siiski, et mitte alati ei väljasta asutus õppijale kursuse lõpus tunnistust või tõendit. See sõltub sellest, kas õppija neid soovib või mitte. Nii näiteks on juhuseid, kus õppija lõpetab madalama taseme keelekursuse ning asub kohe edasi järgmisele, kõrgema taseme kursusele. Sellistel juhtudel ei taheta sageli eelmise kursuse lõpetamise kohta tunnistust saada, ehkki hindamine on toimunud ja õpiväljundid saavutatud. Koolitusasutus on märkinud, et on õppija vaba tahe, kas ta soovib tunnistust või tõendit ning sellest lähtuvalt asutus neid ka väljastab. Komisjon on teinud asutusele soovitusel lähtuda koolituse lõpudokumentide väljastamisel siiski seaduse nõuetest.

Hindamismeetodid on komisjoni hinnangul asjakohased. Hinnatakse kõiki osaoskusi, mida õppekava ette näeb. Siiski möönis koolitusasutus vestlusel, et nt suulise osaoskuse hindamine on sageli subjektiivne ning siis otseselt hindamiskriteeriume ei ole. Pigem toimub õppija oskustele hinnangu andmine subjektiivselt, koolitaja senisest kogemusest lähtuvalt – et kas õppija on vajalikul tasemel oskuse omandanud või mitte. Komisjon on siinkohal teinud soovitusel määratleda ka suulise osaoskuse hindamiseks konkreetsed hindamiskriteeriumid, et õppijal oleks selge, kuidas tema oskusi hinnatakse.

Kokkuvõttes leiab komisjon, et õppijate soovide ja vajadustega arvestatakse, samuti nende tagasisidega. Õppemeetodid on õppijat toetavad, veebilehel õppekavas väljas olevad hindamismeetodid ja lõpetamise tingimused asjakohased. Aga et koolituse lõpudokumentide väljastamisel lähtutakse pigem õppija soovist kui täienduskoolituse standardi nõuetest ning suulise osaoskuse hindamisel puuduvad konkreetsed hindamiskriteeriumid ning tegemist on sageli pigem koolitaja subjektiivse (ehkki pikaajalisest kogemusest tuleneva) hinnanguga, siis leiab komisjon, et hindamisvaldkonna “õppimine ja õpetamine” nõuded on täidetud põhiosas.

ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE:

Nõuded on põhiosas täidetud

III KOOLITAJAD

7. Koolitajatel on koolituste läbiviimiseks vajalik erialane kvalifikatsioon, õpi- ja/või töökogemus ja täiskasvanute koolitaja pädevus. Info koolitajate kompetentside kohta on kättesaadav koolitusasutuse veebilehel. Koolitaja arendab regulaarselt oma erialaseid ja täiskasvanute koolitaja pädevusi.

Suunised: Info kõigi koolitajate kompetentsust tõendava kvalifikatsiooni, õpi- ja/või töökogemuse kohta on kättesaadav koolitusasutuse veebilehel ([TäKS § 11 lõige 2](#)). Veebilehel on koolitajate kompetentside kirjelduses lisaks erialasele kvalifikatsioonile ja varasemale töökogemusele märgitud asjakohane erialane ja täiskasvanute koolitamise alane enesetäiendamine. Koolitusasutus on määratlenud nõuded koolitajatele (sh praktikajuhendajatele) ning neid rakendatakse koolitajate (sh praktikajuhendajate valikul). Asutusel on olemas praktika läbiviimise põhimõtted. Koolitaja analüüsib oma tegevust, võttes mh arvesse õppijate tagasisidet, ning hoiab end kursis uuemate suundadega nii eriala- kui täiskasvanukoolituse valdkonnas.

ANALÜÜS

Info koolitajate kohta on kättesaadav asutuse veebilehel kahes kohas: eesti keele koolitajate kohta jaotise „Koolitused“ alajaotise „Eesti keel“ → „Õpetajad“ alt, kõikide teiste koolitajate kohta aga jaotise „Firmast“ alajaotise „Õpetajatest“ all. Komisjon märgib, et viimaste osas on infot veebilehelt üsna keeruline leida, kuna loogiline oleks eeldada, et info kõikide koolitajate kohta on leitav ainult ühest kohast - üldise jaotise „Koolitused“ alt. Seetõttu soovib komisjon tõsta koolitajaid puudutava info veebilehel samasse kohta, milleks võiks olla jaotis „Koolitused“. Veebilehel oleva info põhjal võib öelda, et koolitajatel on olemas vajalik hariduslik kvalifikatsioon keeleõppekursuste läbiviimiseks. Koolitajate töökogemuse ning koolitajakogemuse kohta veebilehel info puudub. TäKS § 8 lõike 2 kohaselt peab aga koolitusasutus esitama oma veebilehel tervikliku info koolitajate kompetentsust tõendava kvalifikatsiooni, õpi- või töökogemuse kohta. Seetõttu soovib komisjon asutusel olemasolevat infot täiendada.

Eneseanalüüsi kohaselt on koolitusasutusel olemas nõuded koolitajate kvalifikatsioonile ning neid rakendatakse koolitajate valikul. Need nõuded („*Generum Erakooli pedagoogiline kaader peab omama erialast kõrgemat haridust (BA, MA, MA equiv), olema seda omandamas või olema läbinud täiskasvanute keelekoolituse kursused*“) on kirjas asutuse veebilehel oleva dokumendi „Generum Erakooli põhikiri“ peatükis 13. Komisjon juhib siinkohal tähelepanu, et praegused põhikirjas olevad nõuded piirduvad ainult haridusliku kvalifikatsiooniga, jättes ka selles osas tegelikult koolitaja kvalifikatsioonile väga laia variatiivsuse, kus võrdsena käsitletakse nii erialast kõrgharidust kui täpsemalt defineerimata keelekursust. Selline lai ulatus ei taga koolitajate ühtlast kvaliteeti, kuna eelneva ettevalmistuse põhjal omandatud teadmised ja oskused koolitust läbi viia on kummagi näite puhul täiesti erinevad. Ka ei lähe see kirjeldus kokku hinnatavates õppekavades kirjeldatud kvalifikatsiooninõuetega, kus inglise keele C1 õppekavas on nõudeks „Inglise filoloogi haridus või inglise keelt emakeelena rääkimine ja õpetamise kogemus vähemalt 120 ak/t.“ ning saksa keele A1 õppekavas „Saksa filoloogi haridus või tõendatud saksa keele C1 tase ja õpetamise kogemus vähemalt 120 ak/t.“ Komisjoni hinnangul tuleb asutusel eelneva valguses oma põhikirjas olevad nõuded ja õppekavades esitatud

nõuded omavahel kooskõlla viia ning selgelt sõnastada, millised on tegelikult asutuse koolitajatele sätestatavad kvalifikatsiooninõuded.

Täiskasvanute koolitamise põhimõtete järgimine toimub asutuse juhi sõnul intuitiivselt ja tunnetuslikult ning kujuneb praktika käigus. Neid kompetentse spetsiifiliselt koolitusasutuses ei arendata, täna on asutuses ainult ühel koolitajal andragoogiline haridus. Pigem peetakse oluliseks tulevase koolitaja erialast kogemust, haridust ja isikuomadusi. Asutuse juhi sõnul on neil aegade jooksul olnud nii paremaid kui nõrgemaid koolitajaid, aga mingit probleemi ta selles ei näe. Täna on koolitusasutusel välja kujunenud pikaajalised koolitajad, kes juba aastaid Generumiga koostööd teevad. Komisjon leiab siiski, et koolitajate puhul tuleb edaspidi kindlasti tõsisemat tähelepanu pöörata ka nende täiskasvanute koolitamise kompetentsile, kuna see sisaldab endas mitmeid spetsiifilisi teadmisi ja oskusi (õppekavade koostamine, õppe- ja hindamismetoodika, koolituse planeerimine jne), mitte ainult õppijatega intuitiivsel tasemel sobiva suhtlusmeetodi leidmist. Komisjoni soovitus on ajendatud ka vestlusel ja eneseanalüüsis kajastatud näidetest, kus koolitaja on saanud õppija(te)lt negatiivse tagasiside ning ainsa lahendusena on sel juhul rakendatud koolitaja väljavahetamist, kuna (asutuse juhi tsitaat): „*Kui juba tekib grupis negatiivne hoiak, siis seda enam ei paranda. Kõigil kordadel on ka olnud õnneks võimalus asendaja leida. Ei kujuta ette, et õpetajaga rääkides või metoodikat muutes saaks seda probleemi lahendada.*“ Kõikide näidete puhul oleks komisjoni hinnangul olnud võimalik professionaalseid täiskasvanute koolitamise alaseid oskusi ja teadmisi omades kirjeldatud olukordi ka kas vältida või teisiti lahendada.

Komisjonile esitatud tõendite kohaselt on õppijate poolt Generumi koolitajate kohta antud tagasiside üldiselt positiivne, ehkki tõendusmaterjal pärineb aastatest 2005 ja 2017. Tegemist oli asutuste poolt tellimuskoolitusena läbi viidud kursuste tagasisidega. Vestlusel osalenud koolitaja kohta oli tagasiside ainult positiivne.

Vestluses märgiti, et asutus korraldab 2 korda aastas oma koolitajatele seminare sisekoolitusena, kus üksteiselt õpitakse ja üksteist arendatakse, kogemusi ja parimaid praktikaid jagatakse. Kui keegi koolitajatest käib mingitel kursustel, siis tehakse ka selle kohta eraldi levitusseminar, kus saadud teadmisi ka teistega jagatakse.

Varasematel aastatel külastas asutuse juht ise ka koolitajate tunde ja andis nähtu kohta tagasisidet, aga viimastel aastatel pole seda enam toimunud, kuna vajadus puudub ja juht usaldab oma koolitajaid. Asutuse juht peab õpetajaid on väga iseorganiseeruvateks ning leiab, et nad ise täiendavad endid selles, mida vajalikuks peavad.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Asutuse veebilehel on olemas info ainult koolitajate haridusliku tausta kohta, kuid puudub info koolitaja kogemuse ning muu erialase kogemuse kohta. Lähtuvalt TäKS § 8 lõikes 2 kirjeldatud nõuetest soovitab komisjon veebilehel olevat infot täiendada, lisades sinna ka koolitaja kompetentsi ning erialast töökogemust kirjeldava teabe.
- 2) Asutuse erinevates dokumentides (põhikiri, õppekava) on nõuded koolitaja kvalifikatsioonile sätestatud väga eritasemelistena. Üldises dokumendis (põhikirjas) piisab sellest, et koolitaja on läbinud ainult täienduskoolituse raames keelekursused ning teises (õppekava) nõutakse kõrgeimat keeletaset, erialast kõrgharidust ning vähemalt 120-tunnist koolitajakogemust.

Tagamaks koolitajate ühtlast kvaliteeti soovib komisjon koolitajatele kehtestatud kvalifikatsiooninõuded üle vaadata, ühtselt kokku leppida ja erinevates dokumentides ühtlustada.

- 3) Hindamise käigus selgus, et eraldi täiskasvanute koolitaja kompetentsi arendamist ei peeta asutuses oluliseks ning leitakse, et see kompetents kujuneb koolitajatel töö käigus, intuiitselt ja tunnetuslikult. Komisjon soovib siiski pöörata tähelepanu ka selle kompetentsi teadlikule ja sihipärasele arendamisele. Spetsiifiline andragoogi haridus ei ole vajalik, küll aga on täiskasvanuõppe põhimõtete omandamine vajalik kõigile õpetajatele.

Arenguvõimalused

Asutuse veebilehel on praegu koolitajate kohta käiv informatsioon leitav erinevates kohtades. Soovitame selguse mõttes koondada kogu koolitajate kohta käiva info veebilehel ühte kohta, milleks komisjoni soovitusel võiks olla jaotis „Koolitused“.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE KOOLITAJAD

Informatsioon koolitajate kompetentsuse kohta on kättesaadav asutuse veebilehel, kuid need asuvad veebilehel erinevates jaotiste all ning neid on sealt keeruline leida. Samuti on olemasolev info TäKS mõistes poolik, kuna annab ülevaate ainult koolitaja hariduslikust kvalifikatsioonist, samas kui töökogemuse ja koolitajakogemuse kohta info puudub. Komisjon on teinud soovitusel veebilehel olevat infot täiendada.

Asutus on määratlenud üldised kvalifikatsiooninõuded koolitajatele ning sõnastanud need veebilehel olevas dokumendis „Generum Erakooli põhikiri“. Sobiva kvalifikatsiooni ulatus selle dokumendi põhjal on väga lai, ulatudes erialase kõrghariduse nõudest kuni selleni, et piisab ka kui koolitaja on ise läbinud täienduskoolituse raames keelekursused. Hinnatavates õppekavades on koolitajatele kirjeldatud palju kõrgemad nõudmised, mistõttu on komisjon teinud ettepaneku koolitajatele esitatavad nõuded tervikuna üle vaadata ja ühtlustada.

Täiskasvanute koolitamise kompetentsile asutuses spetsiifiliselt tähelepanu ei pöörata ning leitakse, et need oskused kujunevad koolitajal välja praktika käigus ja tunnetuslikult. Komisjoni hinnangul ei piisa täiskasvanute koolitamiseks ainult intuiitselt lähenemisest, vaid vaja on ka spetsiifilisi, täiskasvanud inimeste koolitamiseks vajalikke teadmisi ja oskusi, mistõttu on teinud asutusele soovitusel selle kompetentsi arendamisega oma koolitajate seas tõsiselt tegeleda.

Esitatud tõendite põhjal on tagasiside Generumi koolitajate tööle siiski positiivne ning kuna asutus tegutseb täienduskoolitusturul juba väga pikka aega, on praeguseks välja kujunenud kindel koolitajate seltskond, kes asutusega aastaid koostööd on teinud. Komisjonil ei ole alust arvata, et nende koolitajate näol ei oleks tegemist oma ala professionaalidega. Koolitajad tegelevad enese erialaste oskuste täiendamisega ise ja kui läbitakse mingeid kursusi või koolitusi, siis jagatakse neid ka teiste koolitajatega. Asutus toetab ja soodustab koolitajate arengut läbi sisekoolituste ja infoseminaride.

Kokkuvõttes leiab komisjon, et kuigi koolitajate kvalifikatsiooni osas üldiselt kahtlusi ei ole, on asutusel nende kompetentsuse arendamise osas siiski mitmeid järelemõtlemise ja parenduskohti ning seetõttu hinnatakse hindamisvaldkonna „Koolitajad“ nõuded täidetuks ainult põhiosas.

IV RESSURSID

8. Füüsiline ja/või digiõppe keskkond on asjakohane ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel.

Suunised: Füüsiline keskkond vastab tervisekaitse, töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele ja on õppijatele ohutu. Koolituse kirjelduse juures on olemas info ruumide ligipääsetavuse osas. Veebikeskkonnas läbiviidava õppe puhul arvestatakse õppija vajadustega. Õppija toetamiseks õpiväljundite saavutamisel on kavandatud aja- ja asjakohased digitehnoloogilised lahendused, sh vajadusel e-õppe keskkond.

ANALÜÜS

Eneseanalüüsis on kirjeldatud asutuse füüsilist ja digiõppe keskkonda kui asjakohast ja õppijat õpiväljundite saavutamist toetavat. Eneseanalüüsile täiendavate tõenditena lisatud fotod toetavad seda hinnangut. Generum Erakool on kooli asutamisest alates (2001. a.) asunud WTC Tallinn Ärikeskuses ja firmalt WTC Tallinn Kinnisvara AS ruume üürinud. Füüsiline keskkond vastab tervisekaitse, töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele ja on õppijatele ohutu. Koolituse kirjelduse juures on olemas lühiinfo ruumide osas, natuke pikem tutvustus on ka asutuse veebilehel jaotise „Firmast“ alajaotise „Koolituse kvaliteet“ all.

Paljud asutuse pakutavad koolitused viiakse läbi ka nende klientide kontoriruumides (nt If Kindlustus, Maksu- ja Tolliamet).

Kuigi hinnatavad õppekavad ei too eraldi välja veebiõppes õppimise eeltingimusi ja ei reklaami ennast kui e-koolitusi, on asutusel olemas valmidus viia läbi ka hübriidõpet. Hindamisvestluses selgus, et koroonaajargsel koolitusmaastikul on tavaline kui mõni inimene, kes muidu puuduks tunnist, soovib osa võtta hoopis koduse arvuti tagant. Kokkuleppel õppijaga kasutatakse neil juhtudel õppijale sobivat suhtlusplatvormi (Skype, Google Meet, Teams või Zoom) ja koolitaja edastab harjutused meilile.

Vestluses tõi asutuse juht välja ka selle, et üldiselt püütakse asutuses ainult veebi vahendusel toimuvaid koolitusi siiski vältida ja pakkuda pigem kontaktõpet, kuna veebiülesed koolitused ei ole keeleõppeks eriti tõhusad.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE RESSURSID

Komisjoni hinnangul vastab asutuse füüsiline õppekeskkond (ruumid Tallinna kesklinnas asuvas ärihoones) kõikidele tervisekaitse, töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele, on õppijatele ohutu ning ligipääsetav.

Veebikoolituste läbiviimiseks kasutatakse kõiki tüüpilisi keskkondi nagu Zoom, Skype, Google Meet või Teams, kuid eelistatakse siiski kontaktõpet.

Suur osa keelekursustest toimub ka tellijate (klientide) juures nende kontorites.

Komisjon leiab, et hindamisvaldkonna „Ressursid“ nõuded on täidetud.

RESSURSID:

Nõuded on täidetud